

1956

NADZIEJA WOLNOŚCI

WĘGIERSKA REWOLUCJA

„Naród węgierski przelał dość krwi, by pokazać światu swoje przywiązanie do wolności i prawdy.”

(Minister bez teki István Bibó, 4 listopada 1956 r.)

Dyktatura komunistyczna

Pod przykrywką haseł pokojowych kierownictwo komunistyczne przygotowywało się do III wojny światowej, prowadząc ogromne inwestycje w przemyśle ciężkim. Elektrownię w Tiszalök budowali w ramach pracy przymusowej internowani więźniowie polityczni.

„Tam gdzie jest tyrania / tyrania panuje
nie tylko w szczęku broni, / nie tylko w aresztach”

(Gyula Illyés)

Pod koniec II wojny światowej Węgry znalazły się pod okupacją Armii Czerwonej. W kraju opanowanym przez wojska radzieckie wspierana przez Stalina partia komunistyczna stopniowo zdobywała coraz większą władzę i w 1949 r. wprowadziła dyktaturę typu radzieckiego.

W 1953 r., po śmierci Stalina Moskwa, chcąc uniknąć zamieszek podobnych do tych, jakie miały miejsce w Berlinie, zdymisjonowała skompromitowanego sekretarza partii Mátyása Rákosiego i wysunęła na stanowisko premiera polityka bardziej umiarkowanego, Imre Nagya.

Podczas jego rządów terror został czasowo złagodzony, jednak od 1955 r. władzę znów przejęli zwolennicy twardego kursu. Imre Nagy został odsunięty od rządów, ale całkowity powrót do dawnej sytuacji był już niemożliwy. Na początku 1956 r., na zamkniętym posiedzeniu XX Zjazdu KPZR pierwszy sekretarz, Nikita Chruszczow w swoim przemówieniu potępił zbrodnie Stalina. Treść przemówienia przedostała się do opinii publicznej i obudziła nadzieję w uciskanych narodach wschodnio-europejskich. Na Węgrzech ożywiła się działalność dążących do przemian demokratycznych rozmaitych grup inteligencji, głównie młodzieży uniwersyteckiej

Węgierskie Muzeum Narodowe (MNM) – Ernő Vadas

Węgierska Agencja Telegraficzna (MTI) – Ernő Vadas

Najważniejszy symbol dyktatury: wzniesiona na miejscu wysadzonego w powietrze kościoła Regnum Marianum trybuna honorowa i pomnik Stalina.

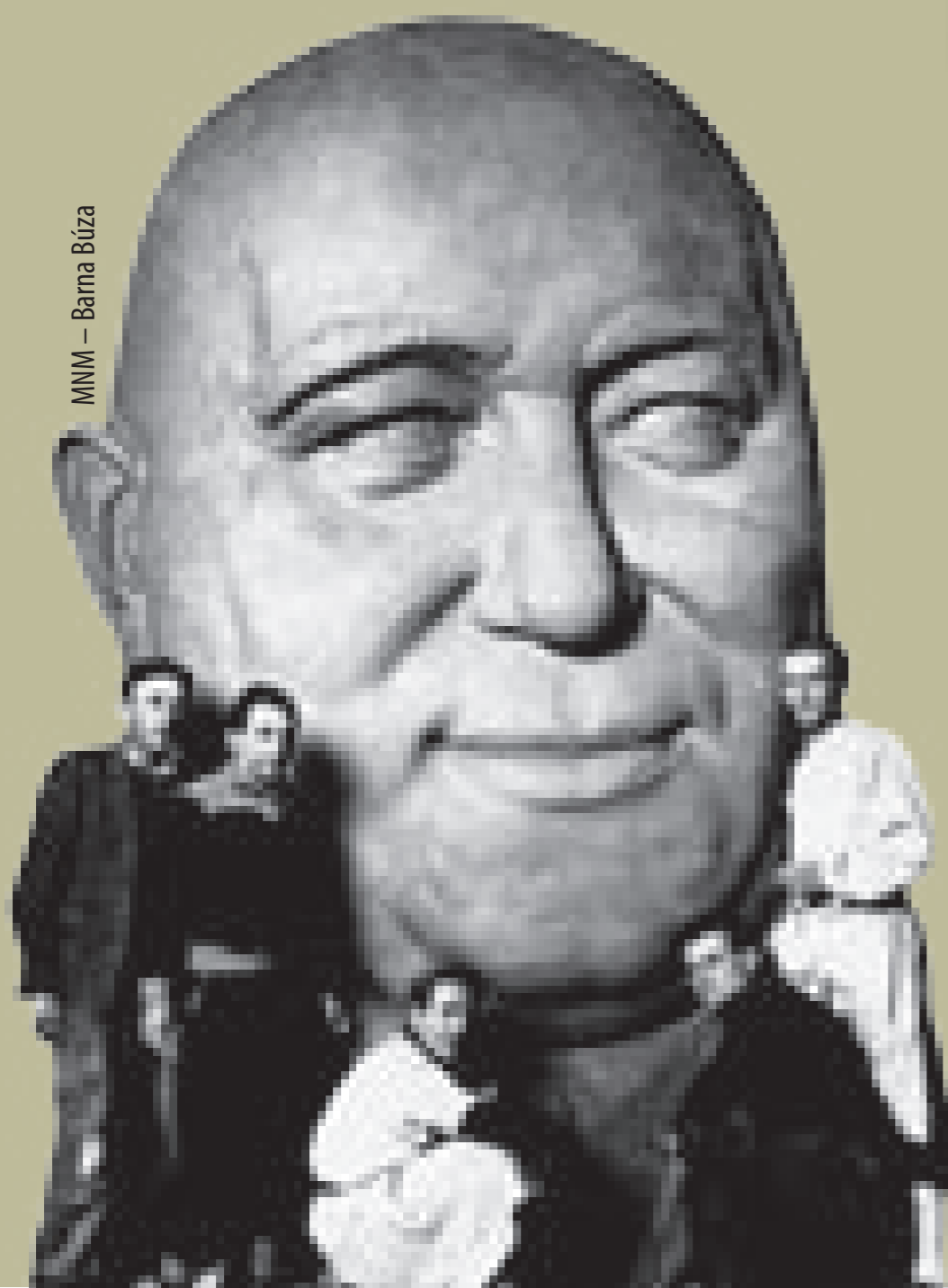
Dyktatura wkraczała na tereny życia prywatnego. Zakładowy żłobek w Zakładach im. Mátyása Rákosiego.

Środki finansowe potrzebne do forsownej industrializacji osiągnano między innymi przez okrutny wyzysk chłopstwa. Milicjanci poszukują ukrytych płodów rolnych.

MNM

Gipsowy portret Mátyása Rákosiego wykonany dla odświętnej dekoracji Pierwszy sekretarz partii komunistycznej – zgodnie ze wzorem radzieckim – skupiał pełną władzę jako dyktator i był przedmiotem kultu.

MNM – Barna Búza

MTI – Tamás Fényes

23 października Pierwszy dzień rewolucji

Zainicjowana przez młodzież uniwersytecką, ale porywająca za sobą wkrótce mieszkańców całej stolicy demonstracja rozpoczęła się 23 października w nastroju pełnym nadziei i entuzjazmu.

Początek w nastroju pełnym nadziei i entuzjazmu

23 października 1956 r. w Budapeszcie odbyła się demonstracja popierająca zmiany zachodzące w Polsce. Rosnący z godziny na godzinę tłum coraz dobitniej żądał przywrócenia demokracji i suwerenności narodowej na Węgrzech. Po krótkim wahaniu władze wydały wieczorem zakaz gromadzenia się i zarządziły rozpędzenie demonstrantów. Tłum jednak przeciwstawił się, a nawet przeciągnął na swoją stronę odkomenderowane przeciw niemu oddziały wojska. Wówczas przerażone kierownictwo partyjne zwróciło się o pomoc do okupujących kraj wojsk radzieckich. Czołgiści radzieccy szykowali się do podobnej demonstracji siły, jaka miała miejsce w Berlinie. Ale młodzież budapeszteńska nie dała się zastraszyć, z karabinami oraz butelkami z benzyną wystąpiła przeciw atakującym.

MTI – Sándor Bojár

Demonstrujący o wolność i demokrację przeszli następnie pod pomnik Józefa Bema. W latach 1848 – 49 legendarny polski generał walczył na czele oddziałów węgierskich przeciw atakującej Węgry cesarskiej armii austriackiej i carskiej armii rosyjskiej.

MTI – Tamás Munk

Demonstranci udali się najpierw pod pomnik Sándora Petőffego, największego poety węgierskiego XIX wieku, jednego z bohaterów bezkrwawej walki o wolność zgromadzeń, słowa i prasy w 1848 r.

MTI – Sándor Mező

Wieczorem przed Parlamentem ponad stutysięczny tłum domagał się powrotu do władzy Imre Nagya.

Węgierskie Muzeum Historii Wojska

23 października wieczorem demonstranci udali się pod pomnik Stalina, stanowiący najbardziej znienawidzony symbol dyktatury, i zniszczyli go.

MMM

Rozprowadzana latem 1956 r. ulotka parafrazująca słowa ówczesnego popularnego szlagieru i zapowiadająca przyszłe wydarzenia: upadek kultu Stalina spowoduje upadek dyktatury Mátyása Rákosiego.

Zwalenie pomnika Stalina

MTI – Sándor Bojár

MMM

Na pozostałych na cokole butach z cholewami zawieszono żartobliwe napisy: Plac Buta 1, Plac Buta 2.

Ważące 65000 kg monstrum jeszcze tego samego wieczoru zawleczono do centrum Budapesztu, gdzie w ciągu kilku następných dni mieszkańcy młotkami, dłutami i piłami rozkroili je na kawałki.

Budynek Radia ze śladami postrzałów

MNM – Dr. Szentpétery Tibor

„Kłamało dniem i kłamało nocą, kłamało na wszystkich falach”
(István Örkény)

Obleżenie Radia

Zgromadzony przed budynkiem Radia tłum domagał się odczytania swych żądań na falach eteru. Kierownictwo partyjne uznało manifestację za wrogi przejaw szowinizmu i wydało rozkaz zlikwidowania jej przez siły porządkowe. Po tym z budynku otwarto ogień do uczestników manifestacji, lecz tłum, zdobywszy broń od odkomenderowanego wojska, rozpoczął obleżenie Radia, które o świcie udało mu się zająć.

Nocna walka wokół budynku Radia

Stojący przed budynkiem Radia czołg, którego załoga przeszła na stronę powstańców.

Pobliski Plac Kalwina (Kálvin tér) po walkach. Na murze widnieje napis „Ruscy do domu!”

MNM – Miklós Bedő, Katalin Korbuló

Mówca na zajętych wozie pancernym. Na lufie armatniej herb kossuthowski – symbol rewolucji 1848 r.

Zdjęcie amatorskie zrobione podczas przerwy w walkach. Kto mógł, starał się uwiecznić tamte decydujące dni.

MNM

Organizowanie się oddziałów powstańczych

Następne dni upłynęły na strajku powszechnym i spontanicznie wybuchających zamieszkach zbrojnych. Coraz więcej zakładów i instytucji przyłączało się do rewolucji. Urząd Bezpieczeństwa Państwa (ÁVH) uległ stopniowej dezorganizacji, zaś milicja i wojsko przeszły na stronę powstańców. Formujące się samoistnie z robotników i młodzieży robotniczej oddziały powstańców skutecznie uniemożliwiły wojskom radzieckim zajęcie miasta, obsadzając najważniejsze punkty komunikacyjne i walcząc z wielką odwagą oraz pomysłowością pomimo słabego uzbrojenia.

MNM

Postańcy wyruszający do walki ciężarówką

MNM – Olivér Kiszely

Budowanie barykady

6

Stanowisko karabinu maszynowego

MNM

Jednym z głównych kierunków ataku wojska radzieckiego była prowadząca do centrum Budapesztu ulica Üllői. Powstańcy wybudowali stanowiska po obu stronach ulicy.

MNM – József Vas, montage

ZAULĘK KORWINA – NAJWAŻNIEJSZA BAZA POWSTAŃCÓW

MNM

Powstańcy przy kinie Corvin

Z butelkami z benzyną przeciw wozom pancernym

MTI – István Tóth

MNM – Dr. Tibor Szempétery

Ciała poległych żołnierzy radzieckich składane były do trumien.

Młoda dziewczyna z powstania z koktajlem Mołotowa (butelką z benzyną). Wychowani na radzieckich filmach partyzanckich powstańcy podpalali tymi koktajlami atakujące bez osłony piechoty czołgi radzieckie

25 października

Masakra pod Parlamentem

Demonstranci rozmawiający przyjaźnie z załogą radzieckiego czołgu.

MNM

NAJKRWAWSZY DZIEŃ

Razem z czołgami tłum udał się pod Parlament, by rozpocząć rozmowy z przedstawicielami władz.

Przerażeni przyjaznymi stosunkami pomiędzy wojskiem radzieckim a demonstrantami funkcjonariusze sił bezpieczeństwa i napływające nowe jednostki radzieckie otworzyły ogień do tłumy.

MTI – Sándor Bojár

MTI – Sándor Bojár

Według obliczeń ofiarą masakry padło 150 – 200 osób, było też wielu rannych.

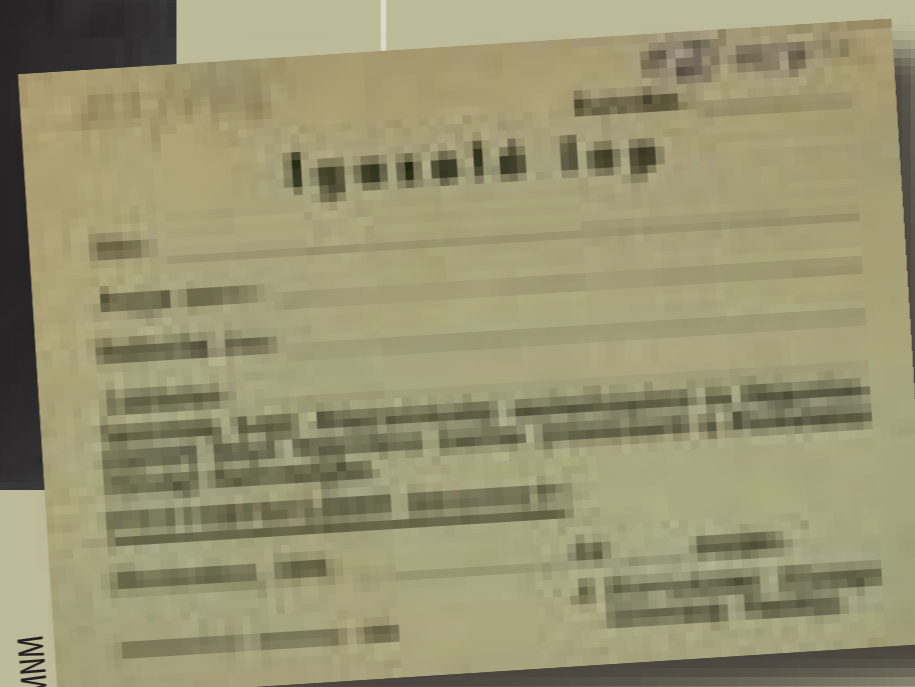
MNM – Dr. Dénes Hegedűs

MMM

Robotnicy z Ózd czytają ulotkę.

MMM

Legitymacja
Rewolucyjnego Związku
Młodzieży w Jászberény.
„Zaświadczam, że
zgłosił się do walki
zbrojnej o wolność i
niezawisłość Węgier.”

... JÁSZBERÉNY, MOSONMAGYARÓVÁR, ÓZD, SZEGED ...

MMM

Demonstracja w Sátorlajújhely w północno-wschodnich Węgrzech.

MMM – Béla Liebmann

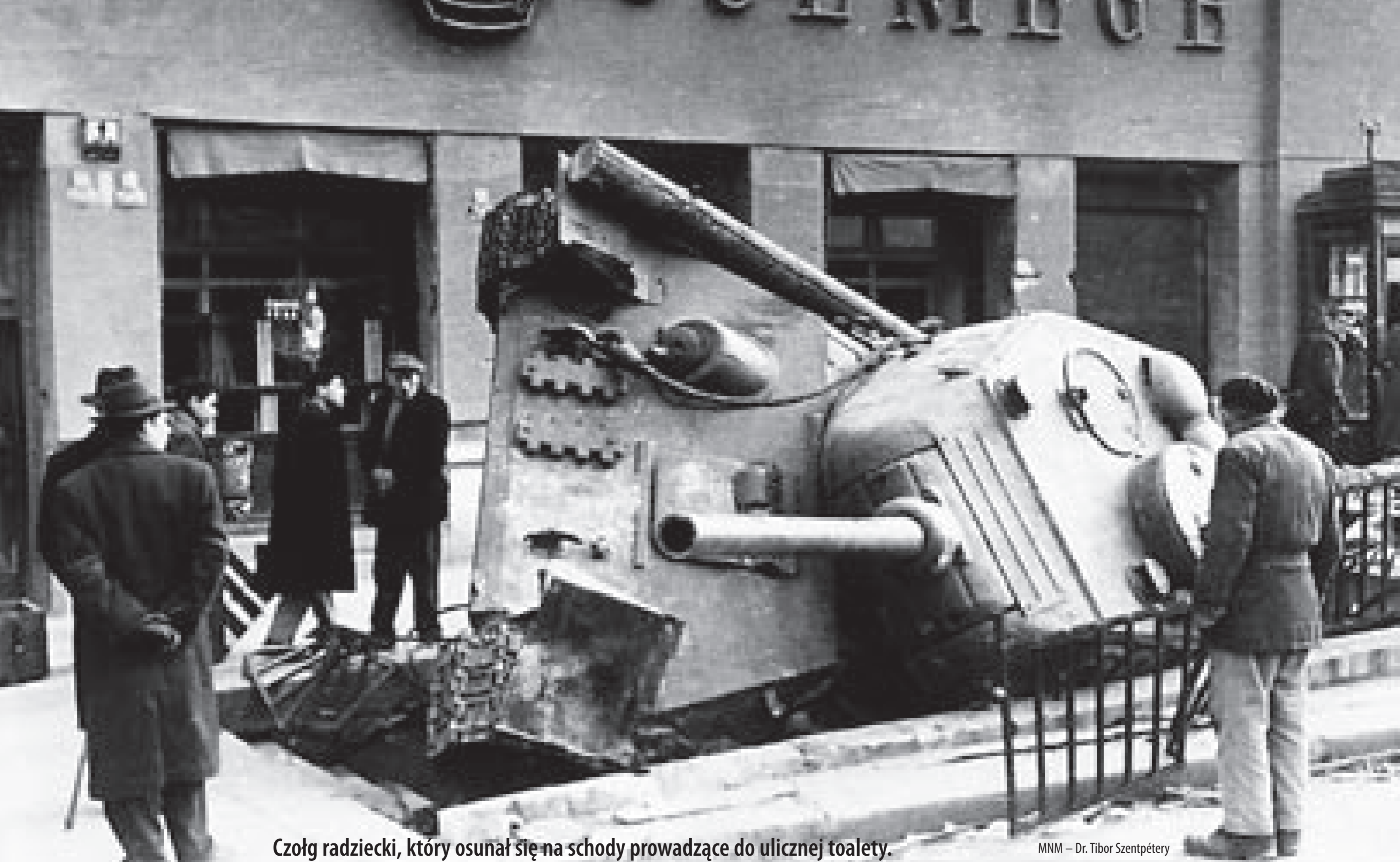

Demonstracja w największym mieście południowych Węgier – Szegedzie.

MTI

W leżącym w zachodnich Węgrzech Mosonmagyaróvár straż graniczna strzelała do tłumu, zabitych zostały 52 osoby. Pogrzeb poległych.

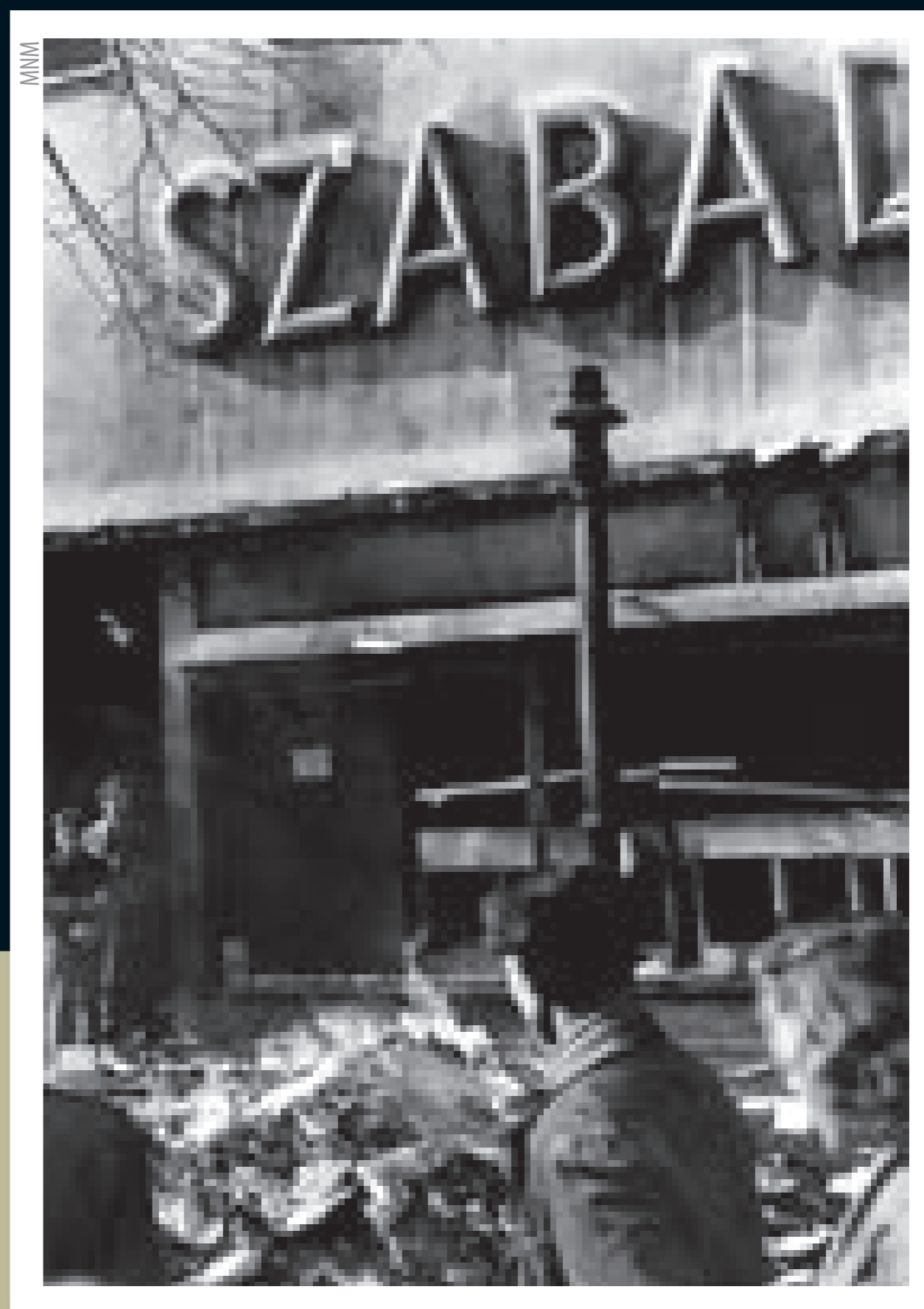
Czołg radziecki, który osunął się na schody prowadzące do ulicznej toalety.

MNM – Dr. Tibor Szentpétery

U P A D E K W Ł A D Z Y

Wypalone auto milicyjne przed Teatrem Narodowym.

Palenie broszur przed siedzibą gazety Szabad Nép, centralnego organu partii komunistycznej. Ten gmach mieszkańcy stolicy nazywali „domem kłamstwa”.

MNM

Wierne dyktaturze organa porządkowe i jednostki sił bezpieczeństwa (ÁVH) wycofały się do gmachu budapeszteńskiej centrali Partii Komunistycznej. Powstańcy oblegali gmach i zdobyli go. Kilku funkcjonariuszy sił porządkowych stało się ofiarami linczu. Było to ostatnie starcie zbrojne pierwszej fazy rewolucji.

Zwycięski wieniec na lufie armatniej węgierskiego czołgu.

Radziecka interwencja zbrojna nie przyniosła skutku. W rezultacie krwawych walk dawne kierownictwo polityczne uciekło do Związku Radzieckiego, jego miejsce zajął rząd tymczasowy utworzony przez Imre Nagya. Nowy rząd uznał organizacje powstałe podczas rewolucji, ogłosił zawieszenie broni i rozpoczął rokowania z przedstawicielami Moskwy. Po Budapeszcie dyktatura upadła w całym kraju. Władzę wszędzie przejęły organizacje rewolucyjne – Rady Narodowe i Rady Robotnicze. Do 29 października naród węgierski usunął resztki dyktatury z terenu całego kraju, upadł system jednopartyjny i zwyciężyła demokracja. 1 listopada rząd ogłosił decyzję o wystąpieniu Węgier z Układu Warszawskiego i zadeklarował neutralność kraju. Węgry liczyły na pokój. Rozpoczęto usuwanie zniszczeń, ruszyła komunikacja i na poniedziałek 4 listopada zapowiedziano powrót do pracy w strajkujących dotychczas fabrykach.

Zwycięska rewolucja

Na znak zwycięstwa nad Zaułkiem Korwina powiewa dziurawy sztandar rewolucji. Z jego środka powstańcy wycięli wzorowane na radzieckim komunistyczne godło.

RADY NARODOWE, RADY ROBOTNICZE

Resztki wznoszącego się nad miastem pomnika radzieckiego stały się symbolem zwycięskiej rewolucji.

Zdjęcie godła z pomnika radzieckiego

Premier Imre Nagy przemawia przez Wolne Radio Kossuth.

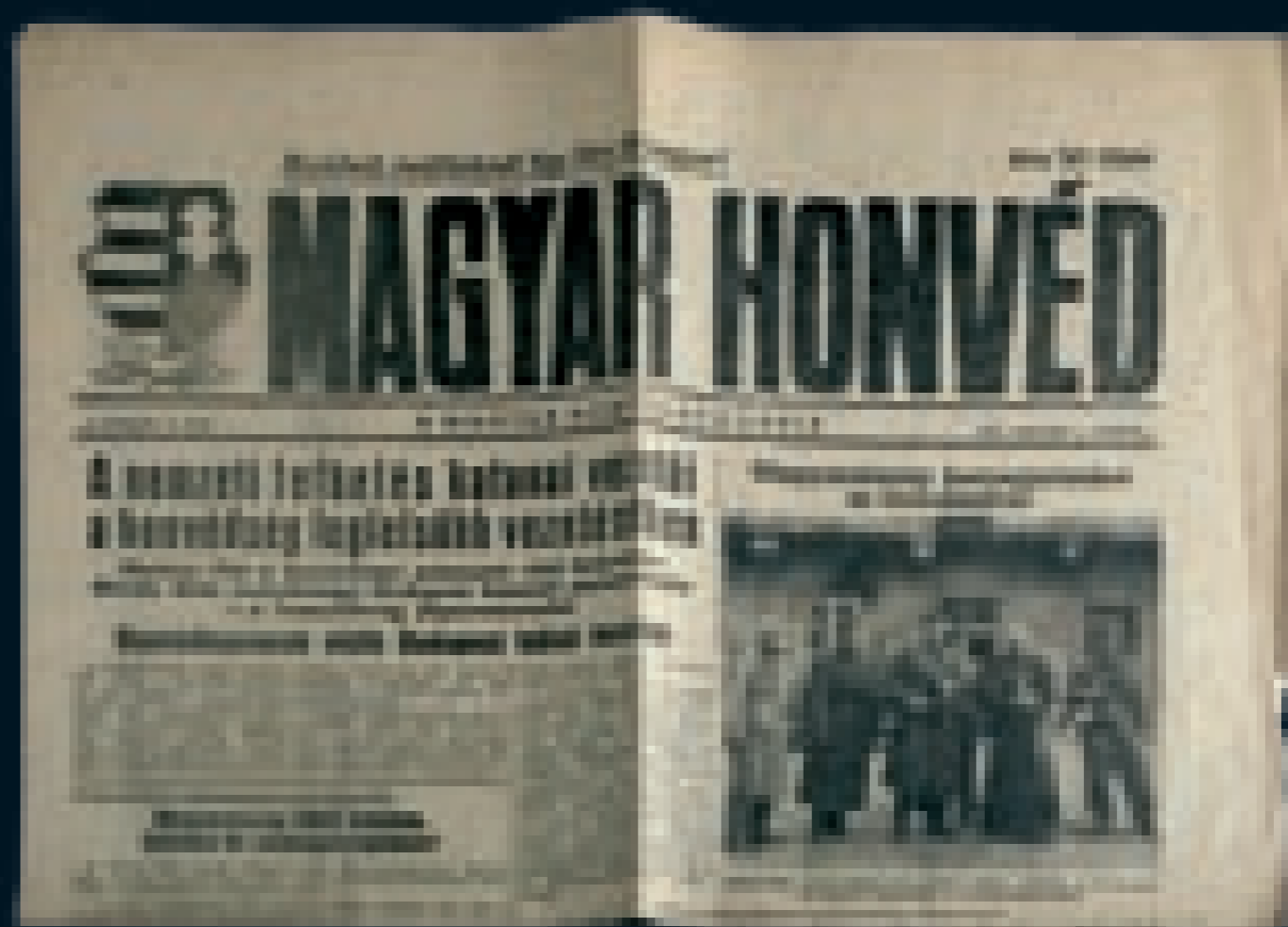
MTI – Sándor Bojár

„W walce narodziła się demokratyczna jedność narodowa i niezwiślność.”
(Z przemówienia radiowego Imre Nagya)

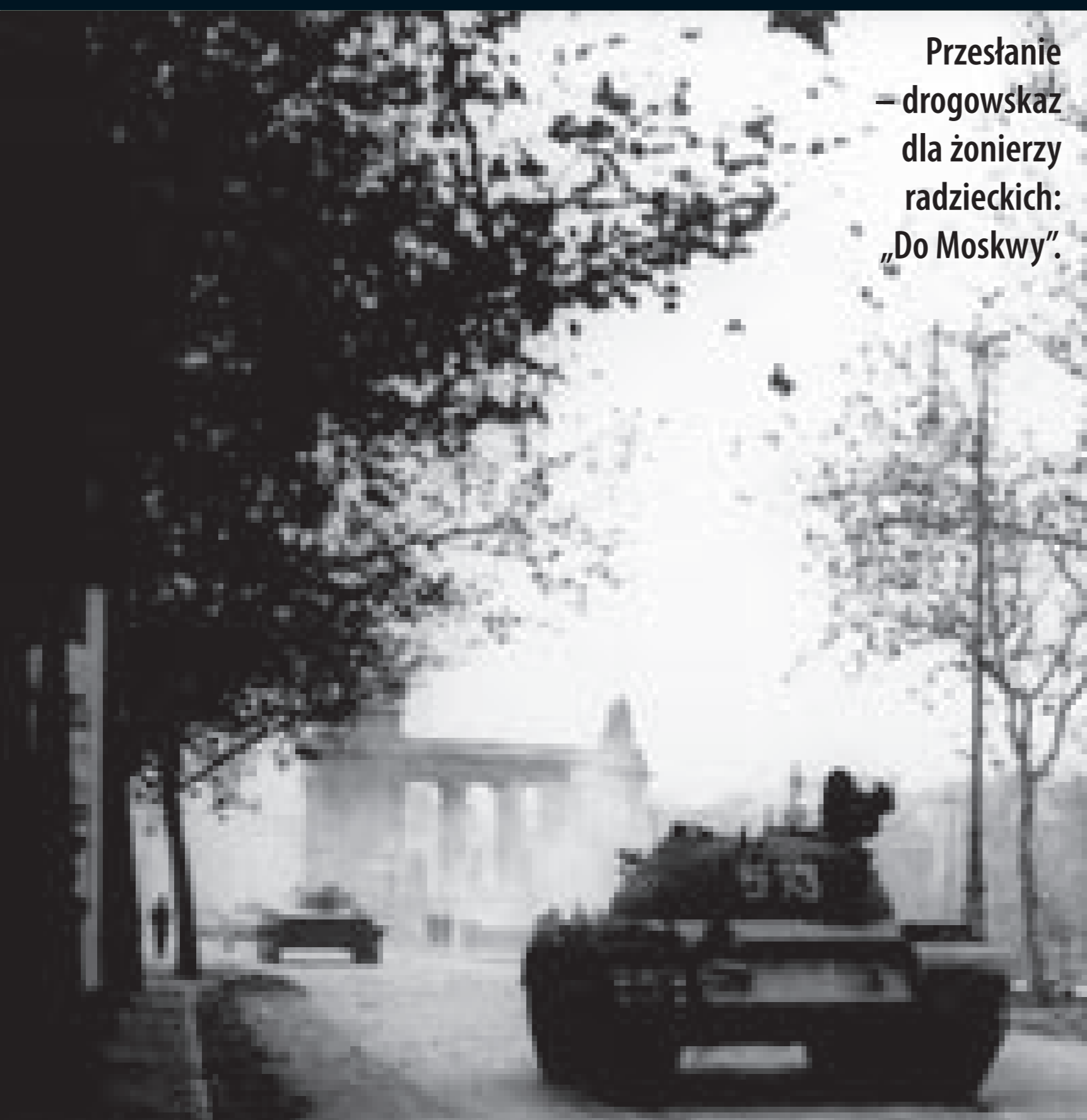

MTI – Sándor Mező

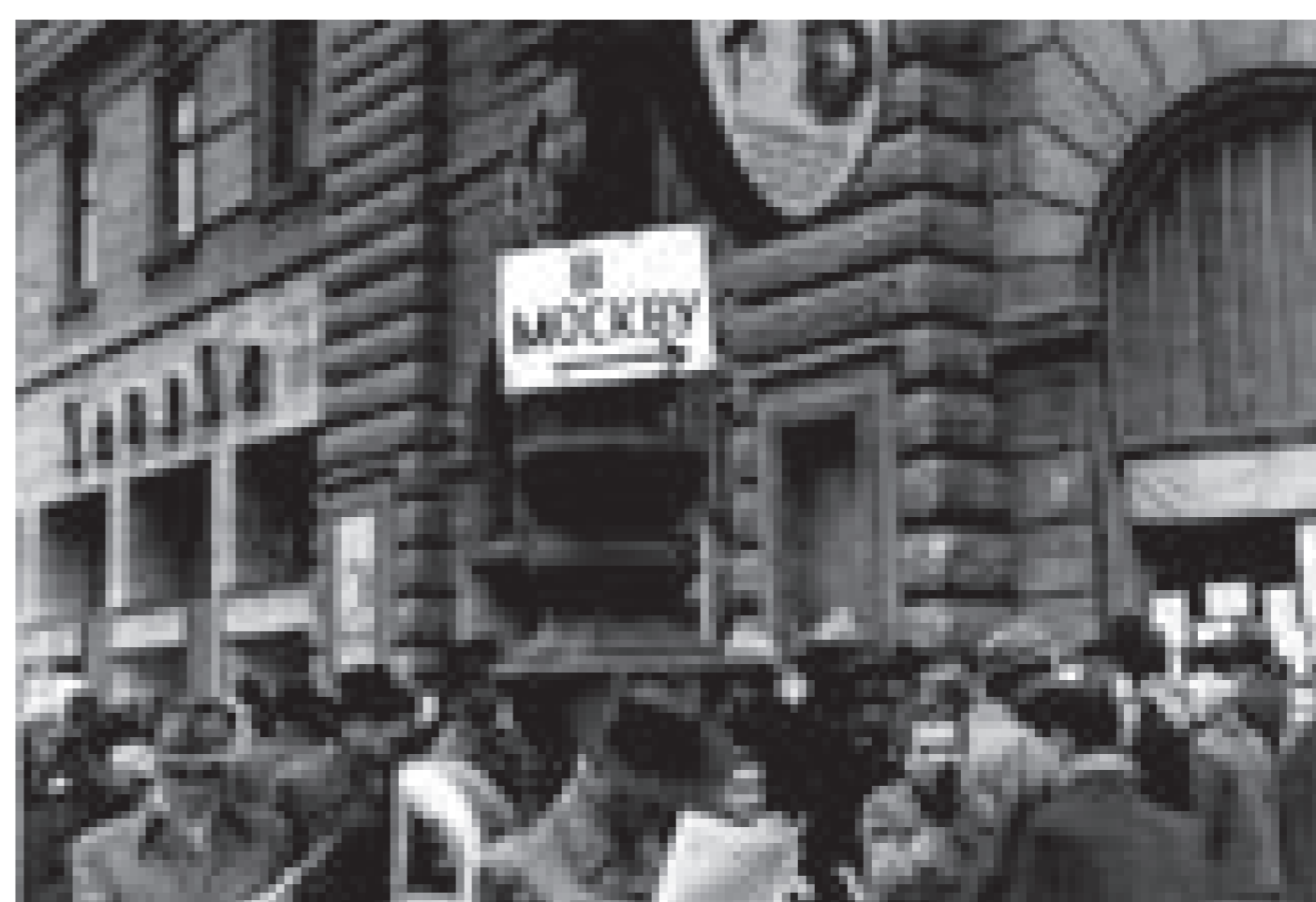
Minister obrony Pál Maléter i generał armii Michaił Malinin rozpoczynają rokowania o całkowitym wycofaniu wojsk radzieckich z terenu kraju.

Artykuł w gazecie armii węgierskiej o uwolnieniu arcybiskupa ostrzyhomskiego, Józsefa Mindszentygo.

Przesłanie – drogowskaz dla żonierzy radzieckich: „Do Moskwy”.

MTI – Tamás Fényes

31 października zakończyło się wycofywanie wojsk radzieckich z Budapesztu.

12

MNM – György Kiss

Legitymacja gwardii narodowej. Rewolucyjną gwardię narodową zorganizowano dla zachowania spokoju i porządku.

Na ulicach miasta pojawiły się rewolucyjne plakaty, ulotki, gazety odrodzonych partii politycznych i obwieszczenia.

MNM – Dr. Tibor Szentpétery

ODRODZENIE SIĘ DEMOKRACJI

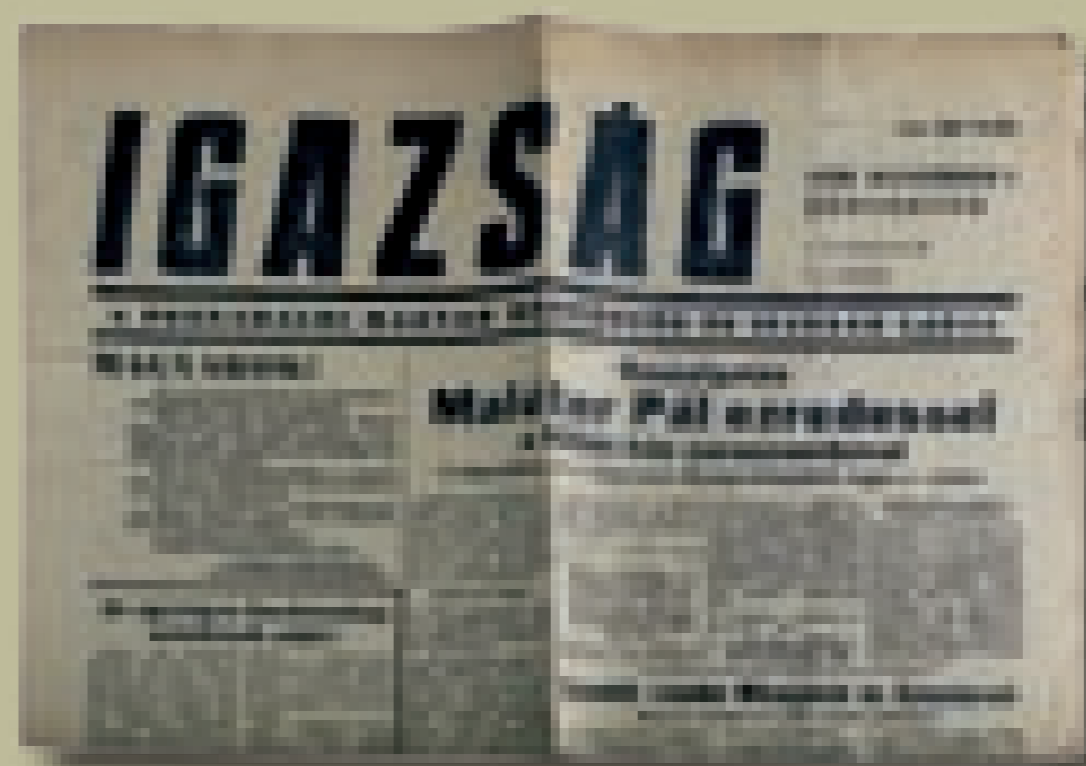
MNM – László Almásy

Zbiórka na pomoc potrzebującym zorganizowana przez Związek Literatów: „Czystość rewolucji pozwala w ten sposób zbierać środki na pomoc dla rodzin poległych”.

MNM – Károly Eschner

Dary żywności dla stolicy przysłane przez chłopstwo.

Jedna z gazet rewolucji, Igazság (Prawda)

Polacy prowadzą zbiórkę na rzecz węgierskiej rewolucji.

Na lotnisku w Budapeszcie ląduje samolot z darami ze Szwajcarii.

Rozdział paczek nadesłanych przez austriacki Czerwony Krzyż w Győr.

Międzynarodowa pomoc humanitarna

Wiadomość o węgierskiej rewolucji wywołała na całym świecie entuzjazm i współczucie. Papież Pius XII w wydanej 26 października encyklice wezwał do modłów w intencji powstania. Międzynarodowy Czerwony Krzyż 27 października wysłał pierwszy transport lekarstw, środków opatrunkowych i krwi, po którym zaczęły napływać niezliczone przesyłki z wielu krajów. Pierwsze masowe akcje solidarności z Węgrami były organizowane w Polsce, ale wkrótce także w innych krajach podjęto podobne inicjatywy. Demonstrowali nawet studenci w należącym do komunistycznej Rumunii Siedmiogrodzie, choć wiedzieli, że spotkają ich za to surowe kary.

Manifestacja solidarności z Węgrami w Warszawie.

Tymczasowe groby na ulicy Práter. Do połowy listopada w walkach budapeszteńskich poległo ok 2000 osób.

4 Listopada

Druga interwencja radziecka

„Dziś o świcie oddziały radzieckie zaatakowały naszą stolicę...”

(Premier Imre Nagy)

Politycy obozu mocarstw zachodnich przestraszyli się ewentualnych zmian w strefach wpływów, które zostały ustalone w 1944 r. na konferencji w Jałcie; niektórzy wykorzystali wydarzenia na Węgrzech do odwrócenia uwagi międzynarodowej opinii publicznej od interwencji wojskowej nad Kanałem Sueskim. Choć Chruszczow i kierownictwo radzieckie oficjalnie zgodziło się na wycofanie wojsk, w istocie prędko zdecydowało, że nie pozwoli na oderwanie się Węgier od swego „imperium”. 4 listopada o świcie, kiedy KGB pod pretekstem rokowań zwabiło w zasadzkę dowództwo armii węgierskiej, armia radziecka w sile 25 tysięcy czołgów i 100 tysięcy żołnierzy zaatakowała Węgry. O godzinie 5.20 rano Wolne Radio Węgierskie rozpoczęło emisję dramatycznego komunikatu: „Mówi Imre Nagy... Dziś o świcie wojska radzieckie zaatakowały naszą stolicę z jednoznacznym celem obalenia demokratycznego rządu węgierskiego. Nasze oddziały walczą! Rząd pozostaje na miejscu...”

Muzeum Zdobnictwa Artystycznego

Kolumna czołgów wjeżdżających do Budapesztu.

15

MMM

Siły porządkowe nowego rządu ludność nazywała „kufajkarzami” z powodu watowanych kurtek wydanych im z radzieckich magazynów odzieżowych.

„Wzywam naród węgierski, by ani okupacyjnej armii, ani powołanego przez okupanta marionetkowego rządu nie uznawał za prawowitą władzę!”

(István Bibó)

Restauracja komunistyczna

Pomimo przewagi liczebnej oddziały radzieckie były w stanie stłumić powstanie zbrojne dopiero po tygodniu ciężkich walk. Premier Imre Nagy i jego zwolennicy poprosili o azyl w ambasadzie jugosłowiańskiej w Budapeszcie. Kreml powołał marionetkowy rząd pod kierownictwem Jánosa Kádára. Choć z wojskowego punktu widzenia rewolucja została zdławiona, władzę polityczną w dalszym ciągu sprawowały rady robotnicze, które dążyły do przywrócenia demokracji i praworządności. Sprawnym narzędziem ich walki był strajk powszechny. Widząc, że nie zdoła zgnieść oporu rad robotniczych za pomocą środków politycznych, nowa komunistyczna partia Kádára, Węgierska Socjalistyczna Partia Robotnicza (WSPR) uciekła się na początku grudnia do jawnej przemocy. Zaarrestowano przywódców rewolucji, ogłoszono stan wyjątkowy, a demonstrantów rozpędzono seriami z karabinów maszynowych. 8 grudnia w samym tylko Salgótarján krwawa rozprawa z demonstrantami przyniosła 100 ofiar. Pomimo rosnącego terronu opór społeczeństwa utrzymywał się do marca 1957 r.

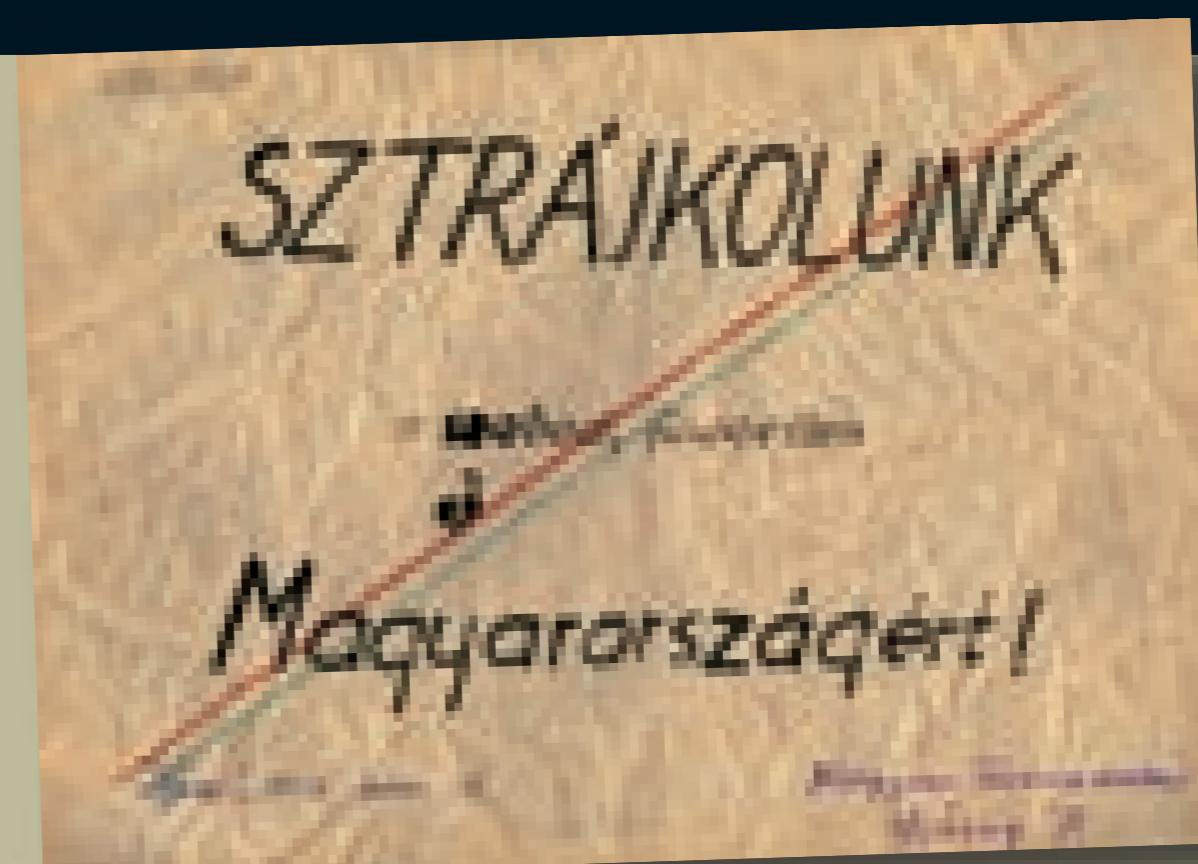
MTI – Jenő Papp

Członkowie rządu utworzonego przez Jánosa Kádára (czwarty z lewej).

MTI – Tamás Fényes

Wybory w radzie robotniczej.

MMM

Typowa ulotka: „Strajkujmy o wolne, niezawisłe Węgry!”

Miejsce straceń w więzieniu przy ulicy Kozma. Tu stracono większość skazanych na śmierć rewolucjonistów.

MTI – Imre Földi

MNM

Ostatnia wypowiedź Imre Nagya przed sądem, 15 czerwca 1958 r. Następnego dnia premier został stracony.

Odwet

Pod osłoną radzieckich czołgów w grudniu zreorganizowano organa porządkowe komunistycznej władzy i rozpoczęła się restauracja dyktatury. Ogłoszona przez Kádára 4 listopada proklamacja obiecywała rewolucjonistom niekaralność, zamiast tego jednak nastąpił najstraszliwszy w historii węgierskiej odwet. Liczba straconych przekroczyła 300 osób. Na śmierć przez powieszenie skazano Imre Nagya i kilku członków jego rządu. Ostatni wyrok śmierci został wykonany w sierpniu 1961 r. Na krótsze i dłuższe wyroki kary więzienia zostało skazanych 22 tysięcy osób, 12 tysięcy natomiast było internowanych. Ponad 200 tysięcy osób uciekając przed represjami opuściło kraj, głównie przez Austrię. Sporządzony w październiku 1957 r. meldunek służby bezpieczeństwa dowodzi, że w tym czasie utrzymywano pod obserwacją i traktowano jako potencjalnych wrogów ustroju 1 milion 200 tysięcy obywateli, to jest 20 – 25 % dorosłej ludności kraju.

MTI – Béla Jármai

Powstańcy z Placu Siana (Széna tér) przed sądem. Spośród siedemnastu oskarżonych pięciu stracono.

MTI – Ferenc Vígovszky

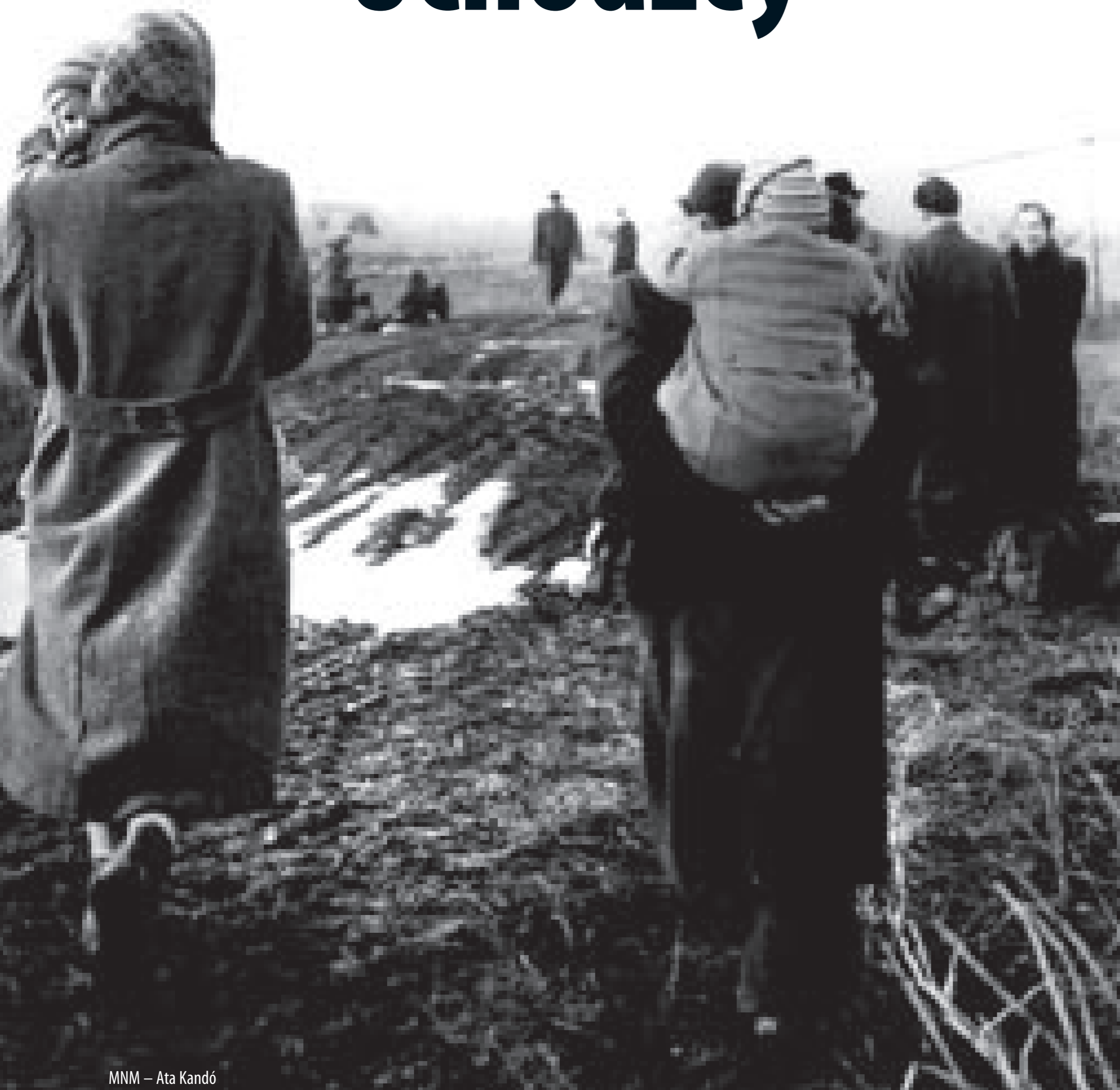
Skazani przez Budapeszteński Sąd Wojskowy na karę śmierci członkowie Gwardii Narodowej z Pomáz.

Parcela nr 301 na cmentarzu publicznym Rákoskeresztúr, gdzie w tajemnicy i bezimiennie grzebano skazańców.

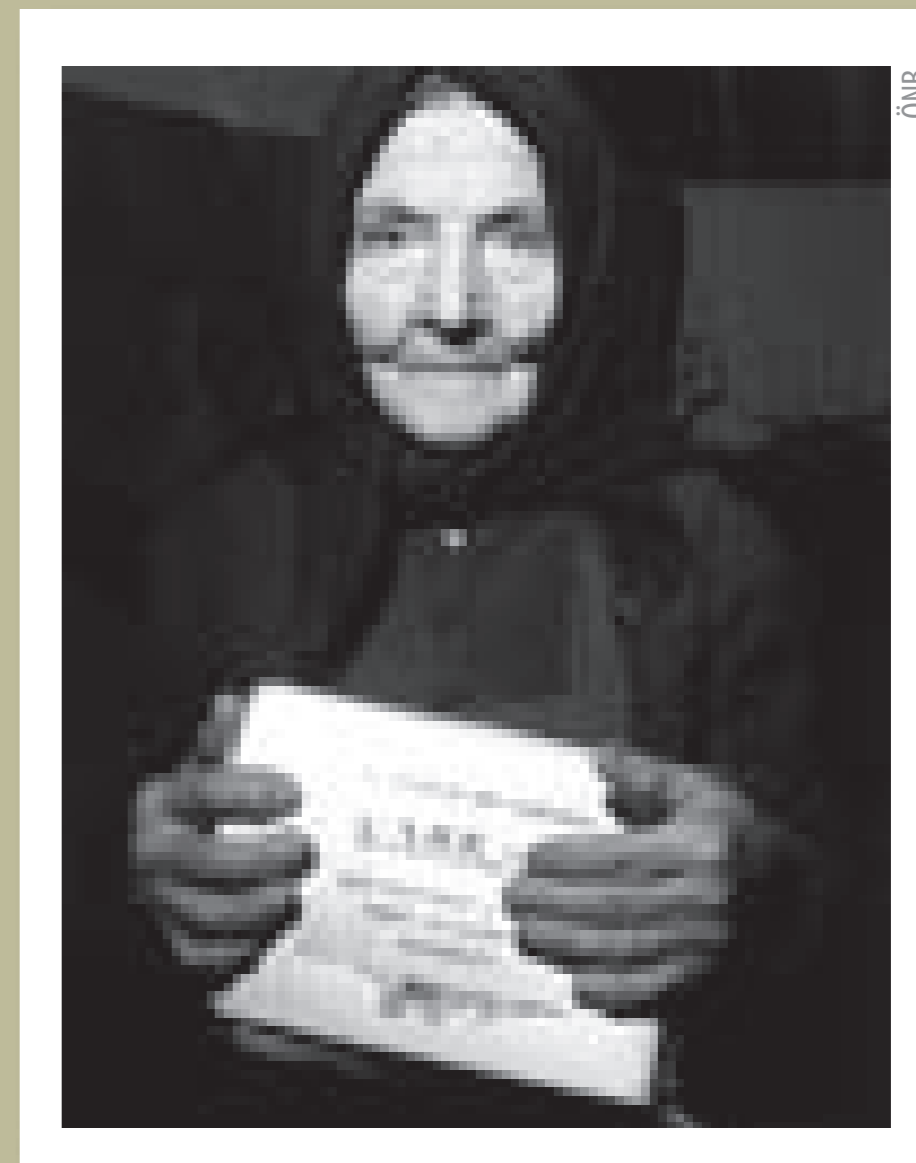

MNM – Árpád Farkas

Uchodźcy

MNM – Ata Kandó

ÖNB

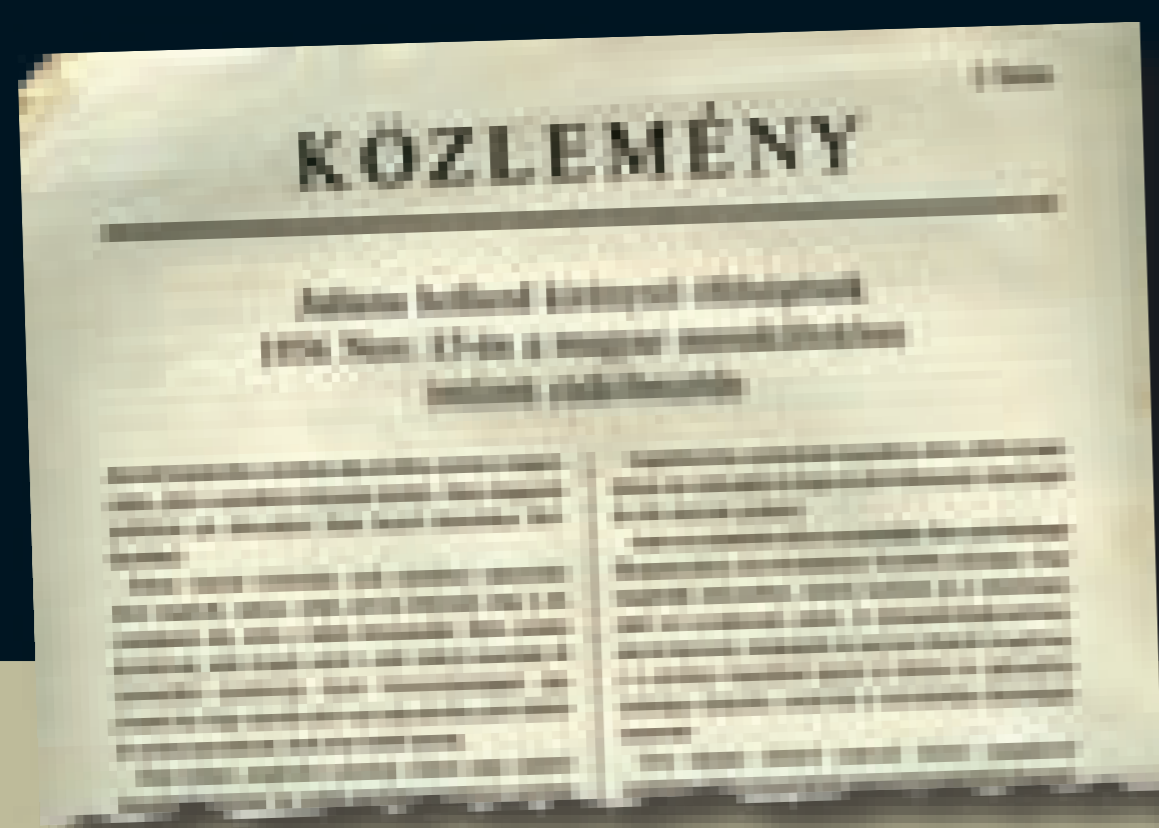
Stara chłopka w obozie dla uchodźców w Austrii.

Uchodźcy na granicy węgiersko – austriackiej.

„W ostatnich tygodniach nasze myśli nieustannie towarzyszyły Węgrom”.

(Julianna, królowa Holandii)

Świat przyjął uchodźców węgierskich z wielką sympatią, zaś ONZ zdecydowała o postawieniu na porządku dziennym kwestii węgierskiej, choć nie mogła udzielić poważniejszej pomocy. W 1962 r. zawarto tajną umowę, w myśl której rząd węgierski ogłosił amnestię dla skazanych z udziałem w wydarzeniach 56 r., jeśli ONZ zdejmie kwestię węgierską z porządku dziennego. Węgierska rewolucja 1956 r. położyła kres kierowanej przez Związek Radziecki europejskiej ekspansji ideologii komunistycznej i ostatecznie rozwiązała iluzję dotyczące ustroju komunistycznego.

Przesłanie Julianny, królowej Holandii do uchodźców węgierskich: „W ostatnich tygodniach nasze myśli nieustannie towarzyszyły Węgrom, odkąd ten naród z tak wielką odwagą walczył o swoją wolność i niezawisłość...”

MNM – Ata Kandó

Uchodźcy w jednym z obozów na terenie Austrii.

Pierwsi uchodźcy węgierscy przybywają do Stanów Zjednoczonych.

Międzynarodowe akcje solidarności

Waszyngtońska demonstracja protestująca przeciw zdławieniu węgierskiej rewolucji.

MNM – Leslie A. Toth

Okładka czasopisma Time magazyn z 7 stycznia 1957 r.: „Człowiekiem roku jest powstaniec węgierski”.

MNM

Zaproszenie na niemiecką premierę opowiadającego o rewolucji filmu „Węgry w płomieniach”.

Ullsteinbild

Demonstranci w Berlinie Zachodnim protestują przeciw zdławieniu węgierskiej rewolucji.

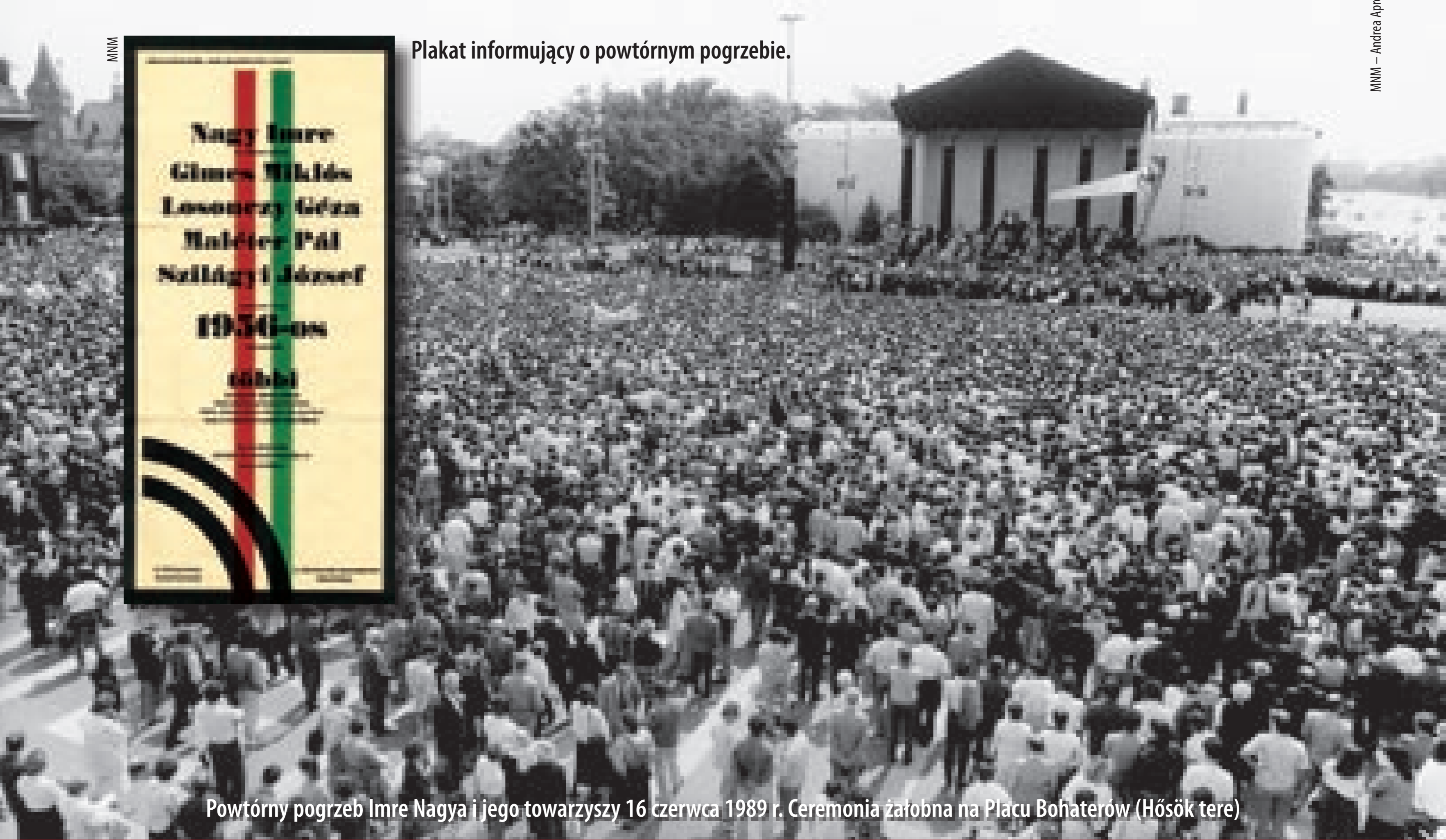

MNM

W styczniu 1957 r. przed komisją śledczą ONZ Węgry były reprezentowane przez Józsefa Kóvágó, burmistrza Budapesztu, Annę Kéthly, ministra bez teki w rządzie Imre Nagya oraz Bélę Királya, głównego dowódcę Gwardii Narodowej.

Plakat informujący o powtórny pogrzebie.

Powtórny pogrzeb Imre Nagya i jego towarzyszy 16 czerwca 1989 r. Ceremonia żałobna na Placu Bohaterów (Hősök tere)

1989 R.: CHWILE WOLNOŚCI

Proklamowanie republiki 23 października 1989 r.

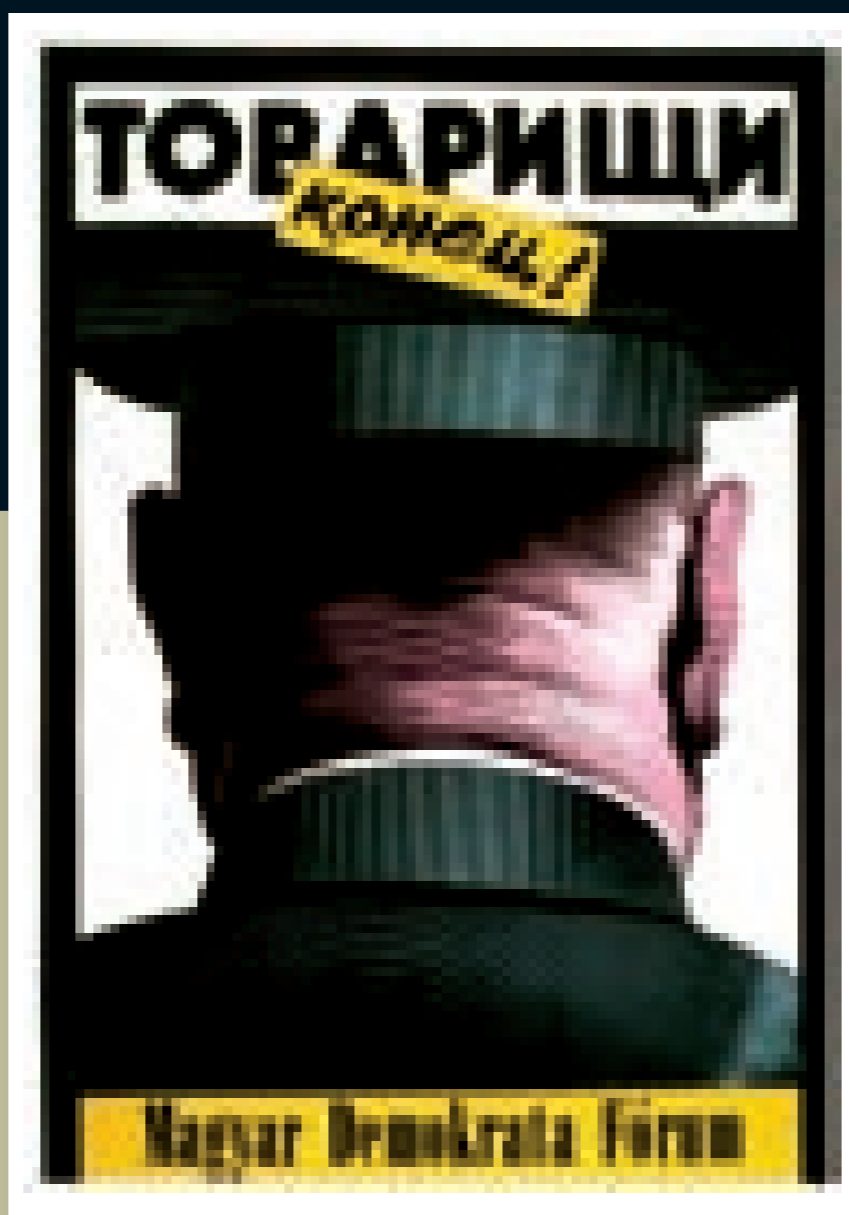
MMM – Lajos Karasz

Likwidacja „żelaznej kurtyny”.

MMM – Ferenc Rédei

Towarzysze, koniec! – ogłaszał plakat. W 1991 r. ostatnie oddziały radzieckie opuściły terytorium Węgier.

MMM

System Kádára starał się na wszystkie sposoby zakłamać i przemilczeć wspomnienie o rewolucji. János Kádár do końca życia obawiał się nowego „roku pięćdziesiątego szóstego” i aby tego uniknąć, począwszy od połowy lat 60–tych starał się wprowadzać rozmaite ulgi. W latach 1970–tych Węgry stały się, jak wówczas mawiano, „najweselszym barakiem obozu socjalistycznego”. Rezerwy gospodarcze wyczerpały się jednak w tej dekadzie i w latach 80–tych utrzymanie poziomu życia obywateli było możliwe już tylko kosztem poważnych kredytów zagranicznych. Jedynym wyjściem całkowicie zadłużonego kraju stała się liberalizacja gospodarki i demokratyczne przemiany systemu instytucji politycznych. Ostatnim ciosem zadanym dyktaturze partyjnej była rehabilitacja rewolucji 1956 r. Na żądanie opozycji w 1989 r. odbył się uroczysty pogrzeb Imre Nagya i jego straconych towarzyszy. Na Węgrzech po raz pierwszy przerwała się dzieląca Europę „żelazna kurtyna”. Zmiany na Węgrzech stanowiły bodziec dla dalszych procesów politycznych, które doprowadziły do odrzucenia systemu komunistycznego w innych krajach tego regionu i do upadku muru berlińskiego.

WYKONANO Z POLECENIA
WĘGIERSKIEGO
 MINISTERSTWA SPRAW
 ZAGRANICZNYCH
 PRZY WSPÓŁPRACY
 WĘGIERSKIEGO MUZEUM
 NARODOWEGO
 I
 WĘGIERSKIEJ AGENCJI
 TELEGRAFICZNEJ

GRAFIKA
 ANDRÁS VIRÁGVÖLGYI

